

МІНІСТЕРСТВО НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

С.Ю. ДМИТРОВСЬКИЙ, В.І. ЛУЦЬ, П.В. СЕМЕНЮК

ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ ПОЖЕЖНИКА

Навчальний посібник

Рекомендувало Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

Львів
Видавництво Львівської політехніки
2011

УДК 614.841
ББК 174.811
Д 66

Автори:

Дмитровський Сергій Юрійович, кандидат технічних наук, начальник ГУ МНС України в Львівській області, генерал-майор служби цивільного захисту;
Луц Василь Іванович, кандидат технічних наук, доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, підполковник служби цивільного захисту;
Семенюк Петро Вячеславович, старший викладач кафедри промислової безпеки та охорони праці Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, підполковник внутрішньої служби у відставці.

Рецензенти:

Ковалишин В.В., професор кафедри промислової безпеки та охорони праці Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат технічних наук, доцент, полковник служби цивільного захисту
Гаврилко О.А., доцент кафедри „Будівельні конструкції та мости” Національного університету „Львівська політехніка”, кандидат технічних наук,
Ущаливський І.Л., начальник управління рятувальних сил Головного управління МНС України в Львівській області, полковник служби цивільного захисту

*Рекомендувало Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(Лист 1/11-8151 від 29.08.11)*

Дмитровський С.Ю.

Д 66 Основи підготовки пожежника: навч. посібник / С.Ю. Дмитровський, В.І. Луц, П.В. Семенюк. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 296 с.
ISBN 978-617-607-182-2

Навчальний посібник призначений для курсантів і слухачів навчальних закладів пожежно-технічного спрямування, а також може бути корисним для практичних працівників підрозділів МНС України.

УДК 614.841
ББК 174.811

© Дмитровський С.Ю., Луц В.І.,
Семенюк П.В., 2011
© Національний університет
“Львівська політехніка”, 2011

ISBN 978-617-607-182-2

ЗМІСТ

	Стор.
Умовні скорочення.....	6
Вступ.....	8
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ МНС УКРАЇНИ. ВНУТРІШНЯ І КАРАУЛЬНА СЛУЖБА.....	10
1.1. Мета та завдання цивільного захисту України	10
1.2. Внутрішня служба	14
1.3. Розміщення особового складу МНС.....	25
1.4. Караульна служба	28
1.5. Організація служби караулів.....	32
РОЗДІЛ 2. ПОЖЕЖНА ТА АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНА ТЕХНІКА	44
2.1. Призначення та види первинних засобів захисту. Історія створення вогнегасників.....	44
2.2. Захисний одяг та спорядження пожежного.....	66
2.3. Пожежний ручний інструмент.....	77
2.4. Пожежні ручні драбини.....	97
2.5. Пожежні рукава.....	105
2.6. Рукавна арматура.....	130
2.7. Пожежні стволи.....	138
2.8. Протипожежне водопостачання.....	152
2.9. Пожежні автомобілі.....	165
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ГАСІННЯ ПОЖЕЖ ТА ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНИХ РОБІТ (ОПЕРАТИВНІ ДІЇ ПІДРОЗДІЛІВ).....	194
3.1. Дії та основні завдання органів управління та підрозділів під час проведення оперативно-рятувальних робіт.....	194
3.2. Обов'язки пожежного під час гасіння пожеж.....	205
3.3. Тактичні можливості караулу.....	208
РОЗДІЛ 4. ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ ПРАЦІ В ОРГАНАХ І ПІДРОЗДІЛАХ МНС УКРАЇНИ.....	217
4.1. Загальні положення.....	217
4.2. Вимоги безпеки праці до службових приміщень і споруд.....	219
4.3. Вимоги безпеки праці під час несення служби, гасіння пожеж.....	224

РОЗДІЛ 5. ОСНОВНІ ПРАВИЛА НАДАННЯ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ ПОТЕРПЛИМ НА ПОЖЕЖАХ І ПРИ АВАРІЯХ.....	234
5.1. Загальні положення.....	234
5.2. Основні правила, які є обов'язковими при проведенні штучного дихання та зовнішнього (непрямого) масажу серця.....	236
5.3. Ураження електричним струмом.....	242
5.4. Перша допомога в разі кровотечі, опіків, отруєнні чадним газом.....	247
5.5. Перша допомога в разі теплового удару, відмороження та переломів. Інші травми.....	250
ДОДАТКИ	
Додаток 1. Присяга особового складу органів і підрозділів цивільного захисту.....	257
Додаток 2. Правила ведення радіообміну.....	258
Додаток 3. Параметри вогнегасників	261
Додаток 4. Перелік типового пожежно-технічного та аварійно-рятувального обладнання на основних пожежних автомобілях...	262
Додаток 5. Сигнали управління силами і засобами на пожежі	267
Додаток 6. Речовини і матеріали, під час гасіння яких небезпечно використовувати воду.....	269
Додаток 7. Приблизний табель оперативного розрахунку о/с відділення на основних пожежних автомобілях.....	271
Додаток 8. Позначення умовні графічні.....	282
ЛІТЕРАТУРА.....	291